

Nr 3.

Av herr **Lithander**, om anslag till fältmässig utrustning av landstormen.

Under sistförflutna år har tydligare än eljest framstått vikten av de uppgifter landstormen hos oss kan komma att ställas inför. Vid krigsutbrottet sistlidna höst var det landstormen, som först blev inkallad för att biträda vid värnandet av vår neutralitet. Skulle vårt land utsättas för eller hotas av ett fientligt angrepp, är landstormen icke längre att betrakta såsom en sista reserv för hemortens försvar. Den blir sannolikt även då inkallad redan från början för att skydda mobiliseringen samt övertaga det omedelbara skyddet av våra långsträckta kust- och landgränser, förbindelseleder m. m.

Vid ett anfall på Sverige är landstormens uppgift redan från krigets början allt till dess slut sålunda av stor betydelse. På dess utrustning, utbildning och befäl beror emellertid, om den då kan fullgöra den synnerligen värdefulla insats till hemortsförsvaret, som det utan ringaste tvivel är den svenska landstormens egen önskan att kunna göra. Lägen kunna inträffa långt ifrån osannolika, då befintligheten eller saknaden av en effektiv landstorm kan utöva ett avgörande inflytande på kampen för vår självständighet.

Vid mobiliseringen sistlidna höst har den svenska landstormens iver att väl fylla sin uppgift varit glädjande. Det har också tydligen visat sig, att de svenska landstormsmännen, därest de bliva väl rustade, övade och försedda med dugligt befäl, utgöra ett avsevärt tillskott av värnkraft.

Betydelsen av landstormens tidiga mobilisering har redan beaktats, i det att enligt majriksdagens beslut konungen numera äger att utan riksdagskallelse utfärdande inkalla landstormen till hemortens försvar.

Den för landstormen så viktiga befälsfrågan kan däremot icke sägas vara löst genom de nu anordnade frivilliga kurserna.

I avseende på vår landstorms utrustning kan man, med undantag möjligen för vapen och vissa persedlar, i stort sett säga att fältmässig dylik saknas. Det finnes för det antal svenska landstormsmän, som enligt lag äro mobiliseringsskyldiga, icke ens de allra nödvändigaste utrustnings- och utredningspersedlar eller ens behövt antal persedlar, nöjaktigt åtskiljande landstormen från friskaror.

Långt mindre förefinnas skodon, kappor och den utrustning, som är nödig att bevara truppen stridsduglig under ens tämligen normala väderleksförhållanden. Under ogynnsam väderlek, ihållande regn och kyla kan denna brist på fältmässig utrustning bliva ödesdiger för den svenska landstormen.

Visserligen är det i värnpliktslagen stadgat, att landstormsman är pliktig själv förse sig med kläder, men denna föreskrift har med landstormens avsedda användning visat sig ohållbar, och ett faktum är, att detta stadgande icke kan efterkommas av ett stort antal landstormsmän. Olika enskilda ekonomiska förhållanden hos landstormsmännen böra givetvis ej längre få vara bestämmande för, huruvida fältmässig utrustning kan anskaffas eller ej.

Den utrustning, som efter långvarigt provande visat sig behövt för fälttrupperna, motsvarar naturligtvis också landstormens behov. Så länge emellertid icke arméns behov varit tillgodosedda, har kostnadsfrågan gjort, att landstormens behov av utrustning fått stå tillbaka och befinner sig därför i nuvarande ytterst otillfredsställande skick.

Man kan emellertid med skäl fråga sig, om ej en skyldig omsorg om de landstormsmän, som utkallas till landets försvar, kräver, att landet utrustar dem med fältmässiga persedlar, varigenom landstormens effektivitet avsevärt höjes och de enskilda landstormsmännen skyddas från att i krig behandlas som franc-tirörer, vilket eljest torde kunna inträffa.

Landstormens utrustning är en angelägenhet för landet i dess helhet. Det kan icke vara Sverige värdigt att denna fråga kommit i ett sådant nödläge, att resultatet av enskilda teckningslistor, basarer, cabareter m. m. fått och allt fortfarande måste få avgöra, huruvida svenska landstormsmän skola erhålla utrustning eller ej.

Uraktlåtenhet under många år att tillgodose landstormens utrustning gör, att när slutligen detta behov skall fyllas för riket i dess helhet, blir beloppet avsevärt. Penningefrågan kan dock lyckligt nog

ordnas i ett land som vårt med dess stora resurser. Svårigheterna härvidlag måste övervinnas och hellre bäras än de olägenheter och vådor, som landstormens nuvarande bristande utrustning innebär.

Genom ett ofördröjligt avhjälpande av bristerna är möjligt att, om ock sent, kunna medhinna att åtminstone till avsevärd del fylla behovet. Ingen vet hur länge vi ostörda kunna besluta härom; det sker under alla förhållanden i en ytterst allvarlig tid, där händelserna sannerligen mana till handling och ej till uppskov med denna ytterst viktiga fråga.

Ett verkställande av ifrågakvarande beslut just nu skulle, utom fyllandet av ett viktigt försvarsändamål, därjämte komma den av exportförbud träffade ylleindustrien på ett synnerligen lämpligt sätt till hjälp, förbrukande just de artiklar man velat bevara åt landet och förebyggande arbetslöshet inom denna industri.

Anslaget kommer dessutom att i väsentlig grad förbrukas i form av arbetslöner, varigenom arbetsförtjänst i vidsträckta kretsar vinnes under dessa brydsamma tider.

Därest landstormens utrustning göres i så nära överensstämmelse med linjetruppersnas som möjligt, ernås den fördelen att i många fall ett önskligt utbyte av äldre persedlar, avsedda för linjearmén, skulle kunna äga rum till förmån för cirkulationen och utan att landstormens utrustning därigenom skulle kunna betecknas annat än som fullt fältmässig. Detaljbestämmelser för landstormens utrustning och i vad mån nyanskaffade persedlar böra tillföras arméns förråd med frigörande för landstormens räkning av motsvarande där befintliga äldre persedlar kan endast uppgöras och bedömas av vederbörliga militärmyndigheter.

Fältutrustningen (vapen oberäknat) torde belöpa sig till cirka 200 kronor per man och landstormens styrka kan approximativt beräknas till 150,000 man. Följaktligen behövas trettio miljoner kronor att förse den svenska landstormen med fältmässig utrustning.

Provisoriska anordningar måste naturligtvis av arméförvaltningen vidtagas för utrustningens förvaring m. m., intill dess erforderliga förrådsutrymmen kunna beredas. Det viktigaste är emellertid, att själva utrustningen utan dröjsmål anskaffas, så att, när Sveriges ödestimma kanske i en nära framtid slår och dess landstorm utkallas att jämte hären värna om vår frihet, landstormen då ej skall finna, att landet lämnat den utan fältmässig utrustning.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen ville besluta att omedelbart ställa trettio miljoner kronor till Kungl. Maj:ts förfogande att användas till att ofördröjligen försä landstormen med fältmässig utrustning.

Stockholm den 16 januari 1915.

Edvard Lithander.